

ÁC GIẢ ĐƯỢC
GIẢI THƯỞNG
PULITZER

DANIEL YERGIN

VÀ JOSEPH STANISLAW

**NHỮNG ĐỈNH CAO
CHỈ HUY**

CUỘC CHIẾN VÌ NỀN KINH TẾ THẾ GIỚI

NHÀ XUẤT BẢN TRI THỨC

NHỮNG LỜI CA NGỢI CUỐN NHỮNG ĐỈNH CAO CHỈ HUY

“Một câu chuyện đầy lôi cuốn và hấp dẫn... Cuốn sách này tuyệt vời ở mọi góc độ, tình tiết thú vị và dí dỏm... Các tác giả đã thể hiện sự am hiểu sâu sắc về thị trường, đồng thời nhận thức được những bước thoái trào của nó... Đây là cuốn sách hay chỉ dẫn về tương lai của chủ nghĩa tư bản.”

-Tạp chí *Economist*

“Đọc xong cuốn sách cũng giống như xem một vở opera thú vị. Các tác giả đã lần theo dấu vết về cuộc đời của hơn 30 nhân vật khi họ định hình bối cảnh lịch sử kinh tế - chính trị của thế giới trong hơn nửa thế kỷ qua.”

-David R.Henderson, tạp chí *Fortune*

“Yergin và Stanislaw đã mô tả lịch sử kinh tế trong hơn 50 năm qua và làm nổi bật sự song hành của đổi mới công nghệ và thị trường tự do.”

-Chris Cragg, tờ *Financial Times Energy*

“Thành công vinh quang của *Những đỉnh cao chỉ huy* là giải thích những biến đổi sâu sắc của thời đại ngày nay thông qua chiều kích lớn lao của lịch sử”.

-Valéry Giscard d'Estaing, cựu Tổng thống Pháp

“*Những đỉnh cao chỉ huy* thể hiện một cách thuyết phục và đầy ấn tượng về những thách thức chủ yếu của thời đại ngày nay và tương lai đối với các chính sách của chính phủ và hoạt động của các công ty.”

-Rosabeth Moss Kanter, Trường Đại học Harvard

“Đã có một cuộc cách mạng trong tư duy kinh tế xảy ra theo quy trình giống như bất cứ cuộc cách mạng khoa học nào. Cuốn *Những đỉnh cao chỉ huy* kể về sự thay đổi mà thế giới đang tạo ra. Đây là một chỉ dẫn quan trọng hướng tới nền kinh tế của thế kỷ XXI.”

-Lawrence Summers

“*Những đỉnh cao chỉ huy* kể lại những thay đổi quan trọng nhất của thế giới hiện đại một cách đầy lôi cuốn và ấn tượng. Cuốn sách này sẽ là vô giá đối với bạn đọc nhiều nơi trên thế giới.”

-Yegor Gaidar, cựu Thủ tướng và là Bộ trưởng Tài chính Nga

“Với lối kể chuyện lôi cuốn và hấp dẫn về chiến thắng của lực lượng thị trường, các tác giả đã trình bày một cách chi tiết và có hiệu quả những ý tưởng và sự kiện để tạo ra một cuộc cách mạng kinh tế quan trọng nhất của nửa sau thế kỷ này.”

-Gary Becker, giải thưởng Nobel Kinh tế, năm 1992

“Với sự rõ ràng và uyên bác, các tác giả đã viết nên một trong những câu chuyện hay nhất về thời đại chúng ta, thời đại đầy những thông tin trái ngược, lộn xộn, méo mó... từ ti vi, máy tính, báo chí và sách. Thành công nhất của *Những đỉnh cao chỉ huy* là đã làm rõ được bối cảnh phức tạp này.”

-Adam Smith, tác giả của cuốn *Tiền giấy*

NHỮNG ĐỈNH CAO CHỈ HUY

CUỘC CHIẾN VÌ NỀN KINH TẾ THẾ GIỚI

NHỮNG ĐỈNH CAO CHỈ HUY | Cuộc chiến vì nền kinh tế thế giới
Bản quyền tiếng Việt © 2006 Nhà xuất bản Tri Thức và Công ty Sách Alpha

Nhà xuất bản Tri Thức
53 Nguyễn Du, Hà Nội
Tel.: (84-4) 9454 662
Fax: (84-4) 9454 660
Email: copyright@nxbtrithuc.com.vn
Website: www.nxbtrithuc.com.vn

Công ty Sách Alpha
25 B12 Nam Đồng, Đống Đa, Hà Nội
Tel: (84-4) 266 2242
Fax: (84-4) 266 1393
Email: copyright@alpha-book.com
Website: www.alpha-book.com

Cuốn sách được xuất bản theo hợp đồng chuyển nhượng bản quyền giữa Nhà xuất bản Tri Thức thông qua tổ chức đại diện là Công ty Sách Alpha và tác giả Daniel Yergin and Joseph Stanislaw thông qua tổ chức đại diện là International Creative Management, Inc.,

THE COMMANDING HEIGHTS: The Battle for the World Economy
Copyright (c) 1998, 2002 by Daniel A. Yergin and Joseph Stanislaw
All Rights Reserved

DANIEL YERGIN và JOSEPH STANISLAW

NHỮNG ĐỈNH CAO CHỈ HUY

CUỘC CHIẾN VÌ NỀN KINH TẾ THẾ GIỚI

NHÀ XUẤT BẢN TRI THỨC

Cuốn sách được dịch và xuất bản
trong chương trình
TỦ SÁCH TINH HOA TRI THỨC THẾ GIỚI

với sự hỗ trợ về tài chính của
QUỸ DỊCH THUẬT VIỆT NAM
53 Nguyễn Du, Hà Nội
Tel.: (84-4) 9454 662; Fax: (84-4) 9454 660

và

**TẬP ĐOÀN DỮ LIỆU QUỐC TẾ VIỆT NAM
VÀ ĐÔNG DƯƠNG (IDG)**
2.6B, Toà nhà e.Town, 364 Cộng Hoà,
Phường 13, Quận Tân Bình,
Thành phố Hồ Chí Minh
Điện thoại: (84-8) 812 0061; Fax: (84-8) 812 0060

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Командные высоты (tiếng Việt dịch là *Những đỉnh cao chỉ huy*) là tựa đề một bài diễn văn của V. I. Lenin. Lenin sử dụng khái niệm này trong báo cáo đọc tại Đại hội lần thứ 4 của Quốc tế Cộng sản để nói về những ngành kinh tế có thể kiểm soát được hiệu quả và hỗ trợ cho các ngành khác. Thực ra đây là một thuật ngữ quân sự chỉ những điểm cao quan trọng mang tính chi phối chiến trường, gọi là cao điểm chiến lược.

Lenin nói: "*Chúng tôi buộc phải đi đường vòng. Chủ nghĩa tư bản nhà nước như chúng tôi đã thiết lập trong nước là một chủ nghĩa tư bản nhà nước đặc biệt. Nó khác với khái niệm thông thường về chủ nghĩa tư bản nhà nước. Chúng tôi nắm tất cả những đỉnh cao chỉ huy*".

Phải chăng chủ nghĩa tư bản nhà nước đặc biệt này chính là xuất xứ của khái niệm kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa, nhưng được Lenin gọi thẳng là chủ nghĩa tư bản nhà nước? Chỉ tiếc là sau đó Lenin mất nên không rõ lý thuyết và thực tiễn cụ thể của chủ nghĩa tư bản nhà nước đặc biệt này như thế nào, có hoạt động được không?

Năm 1998, Daniel Yergin và Joseph Stanislaw đã dùng thuật ngữ *Những đỉnh cao chỉ huy* làm tiêu đề cho cuốn sách của mình: *Commanding Heights: The Battle for the World Economy*, mà các bạn đang có bản tiếng Việt trong tay.

Chúng tôi xin cảm ơn ông Trần Đình Thiên và nhóm dịch của ông Phạm Quang Diệu đã dịch và giới thiệu cho NXB Tri Thức cuốn sách rất hấp dẫn này. Trong quá trình chuẩn bị bản thảo, các anh chị Nguyễn Cảnh Bình, Phạm Hồng Tiến, Nguyễn Thị Thu Trang và Phan Huyền Dân đã tham gia bổ sung và hiệu đính bản dịch để

NHỮNG ĐÌNH CAO CHỈ HUY

cuốn sách có được diện mạo như ngày hôm nay, chúng tôi xin chân thành cảm ơn.

Chúng tôi cũng đã cố gắng chú giải hầu hết những nhân vật, địa điểm và sự kiện được đề cập trong sách để bạn đọc thuận lợi cho quá trình theo dõi. Những chú thích nào của tác giả, chúng tôi đều ghi rõ đó là của tác giả. Ngoài ra, chúng tôi cũng lược bớt phần *Chỉ dẫn* và *Chú thích các tài liệu tham khảo* trong cuốn sách gốc vì quá dày và phức tạp. Những độc giả muốn tìm hiểu kỹ hơn phần này có thể tra cứu sách gốc.

Và cuối cùng, do đây là một cuốn sách lớn và đồ sộ với phạm vi trình bày các sự kiện trải rộng trên khắp thế giới trong suốt thế kỷ XX cũng như mức độ phức tạp của cuốn sách, cùng với năng lực và kiến thức còn nhiều hạn chế nên trong quá trình biên tập và hiệu đính cuốn sách này, chúng tôi chắc hẳn không thể tránh khỏi những sai sót. Chúng tôi rất mong nhận được những đóng góp ý kiến và chỉnh sửa của bạn đọc để lần tái bản mới sẽ hoàn chỉnh hơn.

Chúng tôi xin chân thành cảm ơn Tập đoàn Dữ liệu Quốc Tế Việt Nam và Đông Dương (IDG) đã tài trợ cho việc xuất bản cuốn sách này.

Hà Nội, tháng 8/2006

NXB TRI THỨC

LỜI GIỚI THIỆU

Cách đây 8 năm (năm 1998), công trình nghiên cứu *Từ thân kỳ tới khủng hoảng - những bài học có ích cho Việt Nam* của Chương trình Phát triển của Liên Hợp Quốc (UNDP) tại Hà Nội về cuộc khủng hoảng tài chính - tiền tệ Đông Á 1997-1998 đã đưa ra một khuyến cáo gây sự chú ý đặc biệt. Đó là khuyến cáo về “thất bại nhà nước” trong việc điều hành nền kinh tế thị trường, được UNDP coi là nguyên nhân chính gây ra sự sụp đổ của hàng loạt nền kinh tế “thần kỳ” ở Đông Á. Đối với nhiều người trong giới nghiên cứu và hoạch định chính sách ở Việt Nam lúc đó, lời cảnh báo này có phần gây “sốc”. Đơn giản vì nó đưa ra một luận điểm khá mới mẻ so với nhận thức phổ biến trong xã hội, mang tính chuẩn mực giáo khoa nhưng lại khá thiên lệch, quy mọi thứ bất ổn xảy ra trong nền kinh tế thị trường cho cái gọi là “thất bại thị trường”. Công trình nghiên cứu này cho rằng “thất bại nhà nước” vẫn thường xảy ra và gây tai hoạ to lớn không kém “thất bại thị trường”.

Thực ra, câu chuyện “thất bại nhà nước” và “thất bại thị trường” hay mối quan hệ “nhà nước” - “thị trường” không phải chủ đề nghiên cứu mới hay của riêng công trình do UNDP thực hiện. Nó chỉ góp thêm một tiếng nói, rất thiết thực và bổ ích, trực tiếp cho người Việt Nam lúc đó mới “chập chững” bước vào kinh tế thị trường - một thị trường mới mở cửa (mới được mười năm kể từ khi đổi mới), nhằm